

Міністерство освіти і науки України
Маріупольський державний університет

ВІСНИК

МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ: ПРАВО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Головний редактор д.ю.н., проф. В.В. Волік

Засновано у 2011 р.

ВИПУСК 25

Київ
2023

УДК 34(05)

Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право
Збірник наукових праць
Видається 2 рази на рік
Заснований у 2011 р.

Затверджено до друку Вченою радою МДУ (протокол № 10 від 27.06.2023 р.)
Постановою президії Атестаційної колегії МОНУ від 14.05.2020 р. № 627
видання «Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право»
внесено до Переліку наукових фахових видань України у галузі юридичних наук з
присвоєнням **категорії «Б»**.

Видання включено до міжнародної наукометричної бази даних “Index Copernicus International”
(Польща)

Доступ до наукометричної бази здійснюється за адресою:
<https://journals.indexcopernicus.com/search/details?id=27496>

«Вісник Маріупольського державного університету» можна знайти, скориставшись
формою пошуку зверху сторінки за **індексом ISSN**.

Редакційна колегія серії:

Головний редактор – д.ю.н., проф. В.В. Волік
Відповідальний секретар – доцент Д.М. Шебаніц
Відповідальний за англomовний супровід: викладач М. Г. Стьопін.

Члени редакційної колегії: д.ю.н., проф. І. Ф. Хараберюш, д.ю.н., проф. Ю. О. Заїка, д.н. держ
упр., проф. Т. В. Філіпенко, д.ю.н., проф. В.І. Теремецький, к.ю.н., доц. Л.М.Князькова,
к.ю.н., доц. А.С. Політова, к.ю.н., доц. Ю.В. Камардіна.

Іноземні члени редакційної колегії: Ph.D. (Law) Томас Пападопулос (Республіка Кіпр),
Sc.D. (Law), Sc.D. (History) Спиридон Флогітіс (Грецька Республіка).

Засновник Маріупольський державний університет
02000, м. Київ, вулиця Преображенська, 6
тел: +380-50-016-72-17, e-mail: visnyk.mdu.pravo@mdu.in.ua
офіційний сайт видання: www.visnyk-pravo.mdu.in.ua

Видавець «Редакційно-видавничий відділ МДУ»
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб'єкта видавничої справи
ДК №4930 від 07.07.2015.
Тираж 100 примірників.
Замовлення № 005/23

ISSN 2518-1319 (Online)
ISSN 2226-3047 (Print)

© Маріупольський державний університет, 2023
© Автори статей, перекладачі, 2023

ЗМІСТ

Деревянко Б. В., Туркот О. А. ПРАВОВЕ СПРИЯННЯ ВІДШКОДУВАННЮ ФІНАНСОВИХ ЗБИТКІВ УКРАЇНСЬКИХ АГРАРІЇВ: РОЛЬ ДЕРЖАВИ, ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ, МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	5
Вахонєва Т. М., Сіньова Л. М. МЕДИЧНІ ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНІ ЗАКЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ПРАВА	16
Миронова Г. А. СТАНДАРТИЗАЦІЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В ПАЦІЄНТ ЦЕНТРИЧНІЙ МОДЕЛІ ПРИЙНЯТТЯ КЛІНІЧНОГО РІШЕННЯ: ПИТАННЯ ПРАВОВОЇ ДОКТРИНИ ТА СУДОВОЇ ПРАКТИКИ.....	31
Резнік О. М., Бондаренко О. С. РОЛЬ І ЗНАЧЕННЯ ІНСТИТУТУ СТАРОСТИ В СИСТЕМІ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ	43
Міщенко І. В., Сарибасва Г. М. РІШЕННЯ ЩОДО ЗОБОВ'ЯЗУЮЧОЇ ІНФОРМАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ІЗ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЄС: ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ	52
Мельник С. М. ФОРМИ АДМІНІСТРУВАННЯ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ У МІНІСТЕРСТВІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ	62
Шульга А. М., Передерій О. С., Григоренко Є. І. ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРАВОПОРЯДКУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	69
Князькова Л. М. ДЕЯКІ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЖИТЛОМ ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ, ЯКІ ЗАХИЩАЛИ СУВЕРЕНІТЕТ, НЕЗАЛЕЖНІСТЬ ТА ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ УКРАЇНИ	76
Камардіна Ю. В., Чинчін К. І. РОЗВИТОК ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	85
Косиця О. О., Волік В. В. ДОБРОЧЕСНІСТЬ СУДДІ ЯК КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ РОБОТИ СУДІВ В УКРАЇНІ	94
Заїка Ю. О. ЗМІНА ЧЕРГОВОСТІ СПАДКУВАННЯ ЗА ЗАКОНОМ ЯК ВИЯВ СОЦІАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТІ.....	101
Старинський М. В. ПРАВОВА ПРИРОДА ПОВНОВАЖЕНЬ СТАРОСТИ ЯК ПРЕДСТАВНИКА ЖИТЕЛІВ ВІДПОВІДНОГО СТАРОСТИНСЬКОГО ОКРУГУ	108
Репецький В. М., Грабинський М. І. НАПРЯМКИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ЮРИСТІВ І ЮРИСТІВ-МІЖНАРОДНИКІВ З УРАХУВАННЯМ ПОЗИТИВНОГО ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ	116
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	126
РЕДАКЦІЙНА ПОЛІТИКА НАУКОВОГО ВИДАВАННЯ «ВІСНИК МАРІУПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ. СЕРІЯ: ПРАВО».....	130
ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ НАУКОВИХ СТАТЕЙ ДЛЯ ПУБЛІКАЦІЇ В ЗБІРНИКУ НАУКОВИХ ПРАЦЬ	133

CONTENTS

Derevyanko B., Turkot O. LEGAL SUPPORT FOR COMPENSATION OF THE FINANCIAL LOSSES EXPERIENCED BY UKRAINIAN AGRICULTURAL PRODUCERS: ROLE OF THE STATE, THE EUROPEAN UNION, INTERNATIONAL ORGANIZATIONS	5
Vakhonieva T., Sinova L. MEDICAL AND REHABILITATION INSTITUTIONS AS SUBJECTS OF LAW	16
Myronova G. STANDARDIZATION OF MEDICAL CARE IN THE PATIENT-CENTRIC MODEL OF CLINICAL DECISION-MAKING: ISSUES OF LEGAL DOCTRINE AND COURT PRACTICE...31	
Reznik O., Bondarenko O. THE ROLE AND SIGNIFICANCE OF THE INSTITUTE OF HEADMAN IN THE SYSTEM OF LOCAL SELF-GOVERNMENT IN UKRAINE	43
Mishchenko I., Sarybaieva G. DECISIONS ON BINDING INFORMATION IN THE CONTEXT OF HARMONIZATION OF UKRAINIAN LEGISLATION WITH EU LEGISLATION: PROBLEMATIC ASPECTS OF LEGAL REGULATION	52
Melnyk S. FORMS OF ADMINISTRATION OF DIGITAL TRANSFORMATION AND INFORMATION SECURITY IN THE MINISTRY OF DEFENSE OF UKRAINE.....	62
Shulga A., Perederii O., Hryhorenko Y. FACTORS OF FORMING AND TRANSFORMATION OF LAW AND ORDER OF EUROPEAN UNION : THEORETICAL LEGAL ASPECT	69
Knyazkova L. SOME ISSUES OF PROVISION OF HOUSING FOR INTERNALLY DISPLACED PERSONS WHO DEFENDED THE SOVEREIGNTY, INDEPENDENCE AND TERRITORIAL INTEGRITY OF UKRAINE.....	76
Kamardina Y., Chinchin K. DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES UNDER THE CONDITIONS OF MARITAL STATE	85
Kosytsia O., Volik V. JUDICIAL INTEGRITY AS A CRITERION FOR EVALUATION THE WORK OF COURTS IN UKRAINE	94
Zaika Y. CHANGING THE SEQUENCE OF INHERITANCE BY LAW AS A MANIFESTATION OF SOCIAL JUSTICE	101
Starynskyi M. LEGAL NATURE OF AUTHORITIES OF THE STAROSTINY AS A REPRESENTATIVE OF RESIDENTS OF THE CORRESPONDING STAROSTINY DISTRICT	108
Repetskyi V., Hrabynskyi M. DIRECTIONS OF LAWYERS AND INTERNATIONAL LAWYERS TEACHING MODERNIZATION ACCORDING TO THE POSITIVE FOREIGN EXPERIENCE	116
CONTRIBUTORS	126
EDITORIAL POLICY OF SCIENTIFIC JOURNAL «BULLETIN OF MARIUPOL STATE UNIVERSITY. SERIES: LAW»	130
REQUIREMENTS FOR THE SCIENTIFIC PAPERS FOR PUBLICATION IN THE COLLECTED WORK.....	133

УДК 342.72.12

М. В. Старинський

ПРАВОВА ПРИРОДА ПОВНОВАЖЕНЬ СТАРОСТИ ЯК ПРЕДСТАВНИКА ЖИТЕЛІВ ВІДПОВІДНОГО СТАРОСТИНСЬКОГО ОКРУГУ

Стаття присвячена дослідженню правової природи повноважень старости як представника жителів відповідного старостинського округу. На підставі аналізу наукових досліджень автор доводить, що існування органів місцевого самоврядування є невід'ємною традицією нашої держави. На сьогодні в Україні первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста. При цьому представницькими органами первинних суб'єктів є сільські, селищні, міські ради. Представництво жителів окремих громад об'єктивується у інституті старости як посадовій особі місцевого самоврядування.

Автором проведений аналіз чинного законодавства України і доведено, що повноваження старости мають представницьку природу. Зокрема автор дослідив особливості правової природи закріпленої компетенції старости. Він, на підставі системного аналізу закріплених повноважень старости поділив їх на п'ять груп: а) повноваження направлені на безпосереднє представництво інтересів членів громад в місцевих органах влади; б) повноваження направлені на надання безпосередньої допомоги жителям територіальної громади; в) повноваження направлені на фінансове забезпечення реалізації прав та інтересів жителів територіальної громади; г) повноваження направлені на організацію виконання рішень місцевих органів влади та контроль за їх виконанням; д) повноваження на забезпечення реалізації власних повноважень. Автором доводиться, що переважна більшість з повноважень які входять у виділені групи направлена на забезпечення інтересів жителів територіальної громади, що, відповідно, свідчать про їх представницьку природу.

Ключові слова: *місцеве самоврядування, місцеві органи влади, органи місцевого самоврядування, староста, компетенція.*

DOI 10.34079/2226-3047-2023-13-25-108-115

Постановка проблеми та актуальність. Існування України як незалежної та демократичної держави на сучасному етапі її розвитку направлене на забезпечення прав і свобод людини і громадянина та формування такого суспільства, в якому будуть гарантуватись ці права і свободи.

Одним з напрямків розвитку нашої держави, що направлений на забезпечення прав і свобод всіх громадян, які проживають на її території стало реформування місцевого самоврядування, яке об'єктивувалось у процесах децентралізації влади та передання повноважень на місця. Як результат, територіальні громади отримали широкі повноваження та фінансові ресурси для свого більш інтенсивного розвитку.

Також слід вказати на те, що важливою складовою проведених реформ стало формування більш потужних та спроможних об'єднаних територіальних громад. При цьому був запроваджений досить дієвий механізм представництва інтересів жителів всієї громади, а саме функціонування обраного голови, депутатського корпусу та старости. При цьому досить новим інститутом стали саме старости які забезпечують право жителів населених пунктів які увійшли до об'єднаних територіальних громад на місцеве самоврядування та отримання належних адміністративних послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Існування інституту старости, як представника жителів старостинського округу, було предметом дослідження представників юридичної науки. Зокрема, характеристика інституту старости як нової організаційної форми місцевого самоврядування була здійснена І.М. Алмаші, М.М. Алмаші (Алмаші, 2021), І.В. Дробуш (Дробуш, 2014); окремі аспекти історичного розвитку цього інституту були розглянуті у роботах В.І. Ключевського (Ключевський, 2019), В.В. Ладиченко, Ю.П. Максименко (Ладиченко, 2019); на правові проблеми запровадження інституту старости звертав увагу В.І. Стреляний (Стреляний, 2020); окремі аспекти посадових обов'язків старости знайшли своє висвітлення в роботі О.В. Роговенко (Роговенко, 2019). Разом з цим розкриттю питань правового статусу старости як представника старостинського округу практично не приділялось належної уваги.

Мета і завдання дослідження. Враховуючи зазначене **метою** нашої статті є дослідження інституту як нової форми місцевого самоврядування, а **завданням** – дослідження правового статусу старости як представника жителів старостинського округу та виявлення природи його повноважень.

Виклад основного матеріалу. З нашої точки зору для чіткого усвідомлення ролі і функціоналу старости як нової форми місцевого самоврядування слід звернути увагу на становлення цього інституту. За свідченнями науковців на території нашої держави місцеве самоврядування з'явилося ще у середні віки і на початковому етапі мало вигляд окремих спроб міського самоврядування, що надавалось Магдебурзьким правом, потім частково зберігалось у часи козацької республіки (XV – XVII ст.) (Антоненко, 2021, с. 48). Після Переяславської Ради в 1654 році, в силу різних політичних причин, головною з яких було бажання Російської імперії поневолити український народ, місцеве самоврядування на території України занепало. Цей занепад продовжувався до протягом наступних трьох століть з періодичними спробами поновлення самоврядування, зокрема в 1917-1919 роках. Відродження національного поняття місцевого самоврядування лише в березні 1990 року після обрання депутатів Верховної Ради Української РСР та місцевих Рад народних депутатів (Ключевський, 2019, с. 106). Відродженню місцевого самоврядування в Україні передувала чергова спроба підвищення ролі рад як місцевих органів державної влади шляхом удосконалення їх структури. Відповідно до рішень союзних органів, ухвалених упродовж 1989–1990 рр., поряд з виконкомом та їх головами стали обиратися президії і голови рад (Батанов, 2001, с. 64).

Разом з цим, початок реального відродження місцевого самоврядування в Україні поклали «Декларація про державний суверенітет України» (Декларація про державний суверенітет України, 1990) і прийнятий Закон УРСР від 7 грудня 1990 р. (на сьогодні втратив чинність) «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР і місцеве самоврядування» (Закон Української Радянської Соціалістичної Республіки «Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР і місцеве самоврядування, 1990). Подальше становлення інституту місцевого самоврядування відбулося з прийняттям Конституції України (Конституції України, 1996), в рамках якої було закріплено конституційно-правові основи місцевого самоврядування в Україні. Також слід звернути увагу на те, що в 1997 році наша держава ратифікувала Європейську хартію місцевого самоврядування (Європейська хартія місцевого самоврядування, 1985), що стало головним вектором розвитку місцевого самоврядування на наступні періоди.

В 2014 році, після початку реформи державної влади та її децентралізації в Україні відбулися зміни, які кардинально вплинули на місцеве самоврядування. Зокрема на місцевий рівень були передані значні повноваження щодо управління справами громад. І саме в цей період почали з'являтися пропозиції щодо запровадження інституту старости (Ключевський, 2019, с. 103), а також дискусії щодо доцільності існування цього

інституту (Дробуш, 2014, с. 12). Дискусії відбувались навколо компетенції цього інституту та його функціоналу. Разом з цим, враховуючи процеси створення територіальних громад шляхом об'єднання декількох населених пунктів, питання забезпечення прав громадян об'єднаних територіальних громад стало тією причиною, яка допомогла запровадженню цього інституту. І в подальшому практика його функціонування довела доцільність цього запровадження.

На сьогодні інститут старости закріплений у Законі України «Про місцеве самоврядування» від 21 травня 1997 року зі змінами і доповненнями на 13 грудня 2022 року (Закон України Про місцеве самоврядування. 1997).

Досліджуючи правовий статус старости як представника старостинського округу слід зазначити, що місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України. Воно здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» громадяни України реалізують своє право на участь у місцевому самоврядуванні за належністю до відповідних територіальних громад. Стаття 6 цього Закону визначає, що первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста. При цьому представницькими органами первинних суб'єктів є сільські, селищні, міські ради. Ці ради є органами місцевого самоврядування, що представляють відповідні територіальні громади та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування, визначені Конституцією України та законами України. Разом з цим питання представництва жителів окремих громад об'єктивується у інституті старости як посадовій особі місцевого самоврядування.

З'ясування природи старости як представника жителів відповідного старостинського округу вимагає звернути увагу на його правовий статус та повноваження. Досліджуючи правовий статус старости як представника жителів відповідного старостинського округу, звернемо увагу на процедуру затвердження особи на цю посаду. Це дасть нам можливість сконцентруватись на витоках повноважень старости їх особливостях та природі.

Відповідно до ст. 54-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» староста затверджується сільською, селищною, міською радою на строк її повноважень за пропозицією відповідного сільського, селищного, міського голови, що вноситься за результатами громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), проведеного у межах відповідного старостинського округу. Старостинський округ утворюється відповідною сільською, селищною, міською радою у складі одного або декількох населених пунктів (крім адміністративного центру територіальної громади), на території якого (яких) проживає не менше 500 жителів. При утворенні старостинських округів враховуються історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток таких старостинських округів та відповідної територіальної громади.

Кандидатура старости вноситься на громадське обговорення (громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю) сільським, селищним, міським головою та вважається погодженою з жителями відповідного старостинського

округу, якщо в результаті громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) отримала таку підтримку у старостинському окрузі.

Таким чином, як показує системний аналіз порядку призначення на посаду старости, особа яка претендує на зайняття цієї посади повинна мати відповідний авторитет у громаді, що проживає у відповідному старостинському окрузі та бути реальним лідером цієї громади. Процедура обговорення і підтримання кандидатури свідчить про реалізацію механізму погодження на безпосереднього представлення інтересів кожного члена громади в місцевих органах влади. У цьому зв'язку варто погодитись з думкою, що головне призначення старости – це забезпечення представництва й захисту інтересів членів місцевих громад в органах місцевого самоврядування (Дробуш, 2014, с. 48). Враховуючи зазначене, можемо говорити про те, що посада старости має представницьку природу.

Розкривати представницьку природу старости варто вказати, що в практичному аспекті, особа яка обрана на цю посаду працює на постійній основі в апараті відповідної ради та її виконавчого комітету, а в разі обрання членом цього виконавчого комітету - у виконавчому комітеті ради. Порядок організації роботи старости визначається Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні», іншими законами України, а також Положенням про старосту, що затверджується відповідними радами.

Повноваження старости визначаються ст. 54-1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», а також Положенням про старосту відповідної ради. Аналіз Положень про старосту які прийняті різними місцевими радами в Україні доводить, що закріплені в положеннях повноваження практично повністю дублюють статтю закону. Як приклад можна навести Положення про старосту Сумської міської територіальної громади, що затверджене рішенням Сумської міської ради «Про затвердження Положення про старосту Сумської міської територіальної громади» від 23 вересня 2020 року № 7365-МР (Рішенням Сумської міської ради Про затвердження Положення про старосту Сумської міської територіальної громади, 2020).

Аналіз закріплених згаданою статтею повноважень старости дає можливість виділити такі їх блоки як:

1. Повноваження направлені на безпосереднє представництво інтересів членів громад в місцевих органах влади:

а) уповноважений сільською, селищною, міською радою, яка його затвердила, діяти в інтересах жителів відповідного старостинського округу у виконавчих органах сільської, селищної, міської ради;

б) має право на гарантований виступ на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради, засіданнях її постійних комісій та виконавчого комітету з питань, що стосуються інтересів жителів відповідного старостинського округу

в) бере участь у пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради та засіданнях її постійних комісій з правом дорадчого голосу. Бере участь у засіданнях виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради.

2. Повноваження направлені на надання безпосередньої допомоги жителям територіальної громади:

а) сприяє жителям відповідного старостинського округу у підготовці документів, що подаються до органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади, а також у поданні відповідних документів до зазначених органів. За рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради надає адміністративні послуги та/або виконує окремі завдання адміністратора центру надання адміністративних послуг (у разі утворення такого центру);

б) сприяє утворенню та діяльності органів самоорганізації населення, організації та проведенню загальних зборів, громадських слухань та інших форм безпосередньої участі громадян у вирішенні питань місцевого значення у відповідному старостинському окрузі.

3. Повноваження направлені на фінансове забезпечення реалізації прав та інтересів жителів територіальної громади:

а) бере участь у підготовці пропозицій до проекту місцевого бюджету в частині фінансування програм, що реалізуються на території відповідного старостинського округу;

б) вносить пропозиції до виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради з питань діяльності на території відповідного старостинського округу виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної власності та їх посадових осіб;

в) бере участь у підготовці проектів рішень сільської, селищної, міської ради, що стосуються майна територіальної громади, розташованого на території відповідного старостинського округу.

4. Повноваження направлені на організацію виконання рішень місцевих органів влади та контроль за їх виконанням:

а) бере участь в організації виконання рішень сільської, селищної, міської ради, її виконавчого комітету, розпоряджень сільського, селищного, міського голови на території відповідного старостинського округу та у здійсненні контролю за їх виконанням;

б) бере участь у здійсненні контролю за використанням об'єктів комунальної власності, розташованих на території відповідного старостинського округу;

в) бере участь у здійсненні контролю за станом благоустрою відповідного старостинського округу та інформує сільського, селищного, міського голову, виконавчі органи сільської, селищної, міської ради про результати такого контролю.

5. Повноваження на забезпечення реалізації власних повноважень:

а) отримує від виконавчих органів сільської, селищної, міської ради, підприємств, установ, організацій комунальної власності та їх посадових осіб інформацію, документи і матеріали, необхідні для здійснення наданих йому повноважень.

Варто вказати, що місцеві ради, враховуючи особливості територіальних громад і їх об'єднань, можуть закріплювати і інші повноваження, реалізація яких не суперечать чинному законодавству проте є необхідними для максимального забезпечення реалізації прав та законних інтересів жителів відповідної територіальної громади.

Разом з цим, системний аналіз повноважень у виділених групах дає можливість стверджувати, що переважна більшість повноважень мають представницьку природу і направлена на безпосередню реалізацію прав та інтересів жителів територіальної громади.

Таким чином, враховуючи викладене можемо зробити наступні висновки.

Існування органів місцевого самоврядування є невід'ємною традицією нашої держави. На сьогодні в Україні первинним суб'єктом місцевого самоврядування, основним носієм його функцій і повноважень є територіальна громада села, селища, міста. При цьому представницькими органами первинних суб'єктів є сільські, селищні, міські ради. Представництво жителів окремих громад об'єктивується у інституті старости як посадовій особі місцевого самоврядування. Системний аналіз повноважень старости, закріплених в чинному законодавстві, дає можливість виділити в їх складі п'ять груп, переважна більшість з яких направлена на забезпечення інтересів жителів територіальної громади, що, відповідно, свідчать про їх представницьку природу.

Бібліографічний список

- Антоненко, В. О., 2007. Актуальні проблеми становлення та розвитку місцевого самоврядування в Україні: Монографія. В: В. В. Кравченко, М. О. Баймуратов, О. В. Батанов (заг. ред.). К.: Атіка.
- Алмаші, І. М., Алмаші, М. М., 2021. Староста в реалізації права на місцеве самоврядування: окремі аспекти законодавчого регулювання. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*, 29, с. 10–18
- Батанов, О. В., 2001. Територіальна громада – основа місцевого самоврядування в Україні. Київ : Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України.
- Декларація про державний суверенітет України. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*, 1990, N31, ст.429. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
- Дробуш, І.В., 2014. Староста як нова організаційна форма місцевого самоврядування та його участь у реалізації соціальної функції. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. №10-2 том. 1. С. 48-51*
- Європейська хартія місцевого самоврядування. *м. Страсбург, 15 жовтня 1985 року. Офіційний вісник України" від 03.04.2015.* Доступно: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
- Кабмін пропонує Раді запровадити посаду сільського старости. 2014. Доступно: <https://www.rbc.ua/ukr/news/kabmin-predlagaet-rade-vvesti-dolzhnost-selskogo-starosty-16062014163800>
- Ключевської, В.І., 2019. Органи місцевого самоврядування в Україні: історичний аспект та нагальні проблеми сьогодення. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Державне управління. Том 30 (69) № 6. С. 102-108.*
- Конституція України. 1996, *Відомості Верховної Ради України*, 30, ст. 141. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- Ладиченко, В.В., Максименко Ю.П., 2019. Старости як посадові особи системи органів місцевого самоврядування в Україні: історико-правовий аспект. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України. № 2. С. 14.*
- Положення про старосту Сумської міської територіальної громади. Рішення Сумської міської ради «Про затвердження Положення про старосту Сумської міської територіальної громади» від 23 вересня 2020 року № 7365-МР. Доступно: https://smr.gov.ua/images/documents/Rishennia/Sesii/2019/24.04.2019/4993_Pro_Polozenna_pro_starostu_4993-MR_1.doc
- Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1997, № 24, ст.170 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
- Про місцеві Ради народних депутатів Української РСР і місцеве самоврядування. Закон УРСР від 07 грудня 1990 р.. *Відомості Верховної Ради УРСР (ВВР)*, 1991, N 2, ст. 5. Доступно: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-12#Text>
- Роговенко, О.В., 2019. До питання про посадові обов'язки старости. *Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 3, том 2, С. 52-59*
- Стреляний В.І., 2020. Правові проблеми запровадження інституту старости об'єднаної територіальної громади. *Шлях успіху і перспективи розвитку (до 26 річниці заснування Харківського національного університету внутрішніх справ) : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 20 листоп. 2020 р.) / редкол.: Д. В. Швець (голова), О. М. Бандурка, С. М. Гусаров та ін. ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС. 548 с.*

References

- Antonenko V. O., 2007. Aktualni problemy stanovlennia ta rozvytku mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini: Monohr. / za red. V. V. Kravchenka, M. O. Baimuratova, O. V. Batanova. K.: Atika, 864 s.
- Almashi, I.M., Almashi, M.M., 2021. Starosta v realizatsii prava na mistseve samovriaduvannia: okremi aspekty zakonodavchoho rehuliuвання. Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu «Odeska yurydychna akademiia». Tom 29. S. 10-18
- Batanov, O.V., 2001. Terytorialna hromada – osnova mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini. Kyiv : In-t derzhavy i prava im. V.M. Koretskoho NAN Ukrainy. 260 s.
- Deklaratsiia pro derzhavnyi suverenitet Ukrainy. Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR (VVR), 1990, N31, st.429.
Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12#Text>
- Drobush, I.V., 2014. Starosta yak nova orhanizatsiina forma mistsevoho samovriaduvannia ta yoho uchast u realizatsii sotsialnoi funktsii. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii: Yurysprudentsiia. №10-2 tom. 1. S. 48-51
- Yevropeiska khartiia mistsevoho samovriaduvannia. m. Strasburh, 15 zhovtnia 1985 roku. Ofitsiinyi visnyk Ukrainy" vid 03.04.2015.
Dostupno: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text
- Kabmin proponuie Radi zaprovadyty posadu silskoho starosty. 2014.
Dostupno: URL : <https://www.rbc.ua/ukr/news/kabmin-predlagaet-rade-vvesti-dolzhnost-selskogo-starosty-16062014163800>
- Kliutsevskoi, V.I., 2019. Orhany mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini: istorychnyi aspekt ta nahalni problemy sohodennia. Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: Derzhavne upravlinnia. Tom 30 (69) № 6. S. 102-108.
- Konstytutsiia Ukrainy. 1996, Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy, 30, st. 141. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
- Ladychenko, V.V., Maksymenko Yu.P., 2019. Starosty yak posadovi osoby systemy orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini: istoryko-pravovyi aspekt. Naukovi zapysky Instytutu zakonodavstva Verkhovnoi Rady Ukrainy. № 2. S. 14.
- Polozhennia pro starostu Sumskoi miskoi terytorialnoi hromady. Rishennia Sumskoi miskoi rady «Pro zatverdzhennia Polozhennia pro starostu Sumskoi miskoi terytorialnoi hromady» vid 23 veresnia 2020 roku № 7365-MR. Dostupno: https://smr.gov.ua/images/documents/Rishennia/Sesii/2019/24.04.2019/4993_Pro_Polozenna_pro_starostu_4993-MR_1.doc
- Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 21 travnia 1997 r. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 1997, № 24, st.170
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
- Pro mistsevi Rady narodnykh deputativ Ukrainskoi RSR i mistseve samovriaduvannia. Zakon URSR vid 07 hrudnia 1990 r.. Vidomosti Verkhovnoi Rady URSR (VVR), 1991, N 2, st. 5. Dostupno: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533-12#Text>
- Rohovenko, O.V., 2019. Do pytannia pro posadovi oboviazky starosty. Naukovyi visnyk publicznego ta pryvatnoho prava. Vypusk 3, tom 2, S. 52-59
- Starelianyi V.I., 2020. Pravovi problemy zaprovadzhennia instytutu starosty obiednanoi terytorialnoi hromady. Shliakh uspihku i perspektyvy rozvytku (do 26 richnytsi zasnuvannia Kharkivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav) : materialy mizhnar. nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 20 lystop. 2020 r.) / redkol.: D. V. Shvets (holova), O. M. Bandurka, S. M. Husarov ta in. ; MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv : KhNUVS. 548 s.

Стаття надійшла до редакції 10.05.2023

M. Starynskyi

**LEGAL NATURE OF AUTHORITIES OF THE STAROSTINY AS A
REPRESENTATIVE OF RESIDENTS OF THE CORRESPONDING STAROSTINY
DISTRICT**

The article is devoted to the study of the legal nature of the authority of the starosta as a representative of the residents of the corresponding starosta district. Based on the analysis of scientific research, the author proves that the existence of local self-government bodies is an integral tradition of our state. Today in Ukraine, the primary subject of local self-government, the main bearer of its functions and powers is the territorial community of a village, town, or city. At the same time, the representative bodies of primary subjects are village, settlement, and city councils. The representation of residents of individual communities is objectified in the institution of the headman as an official of local self-government.

The author analyzed the current legislation of Ukraine and proved that the authority of the headman has a representative nature. In particular, the author investigated the peculiarities of the legal nature of the established competence of the headman. He, on the basis of a systematic analysis of the established powers of the headman, divided them into five groups: a) the powers are directed to the direct representation of the interests of community members in local authorities; b) the powers are directed to providing direct assistance to the residents of the territorial community; c) the powers are directed to the financial support of the realization of the rights and interests of the residents of the territorial community; d) powers are directed to the organization of implementation of decisions of local authorities and control over their implementation; e) authority to ensure the implementation of own authority. The author proves that the vast majority of the powers included in the selected groups are aimed at ensuring the interests of the residents of the territorial community, which, accordingly, testify to their representative nature.

Key words: *local self-government, local authorities, local self-government bodies, headman, competence.*